

Variksenpoikia naurattaa

Lasten runokirjan kuvitus

Tampereen ammattikorkeakoulu
Viestinnän koulutusohjelman opinnäytetyö
Visuaalinen suunnittelu
Syksy 2007
Noora Federley

OPINNÄYTETIIVISTELMÄ

Osasto Viestintä	Erikoistumisala Visuaalinen suunnittelu
Tekijä Noora Federley	
Työn nimi Variksenpoikia naurattaa- lasten runokirjan kuvitus	
Lopputyön laji Mediateko	
Työn valmistumisaika 12.12.2007	Sivumäärä 30
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytteeni mediatekona olen suunnitellut ja toteuttanut kuvitukset lasten runokirjaan. Variksenpoikia naurattaa-runokirjan julkaisija on Lastenklirikoiden Kummit ry ja sen painos on 5000 kappaletta. Sekä runot että kuvitukset on toteutettu hyväntekeväisyytenä. Runokirjan tuotto menee lyhentämättömänä Suomen lastenklirikoiden toiminnan rahoittamiseen.</p> <p>Työn kirjallisessa osuudessa käyn läpi työn lähtökohdat, tavoitteet ja työskentelytavat projektin eri vaiheissa. Kuvittamisen työvaiheet ja tekniikat käsitellään yhden esimerkkikuvituksen kautta. Kirjallinen osa paneutuu asioihin, jotka tulee ottaa huomioon lasten kuvakirjaa kuvitettaessa. Tämän lisäksi käsitellään kuvituksen kerronnallista roolia kuvakirjassa. Tutkimuslähteinä käytetään sekä kuvakirjoja että kuvituksen teoriaa käsitteleviä teoksia.</p>	
Aineisto lasten kuvakirjat, kuvituksen teoriaa käsittelevät teokset	
Asiasanat kuvitus, kuvakirjat, lasten runokirjat	
Säilytyspaikka Tampereen ammattikorkeakoulu, Taide ja viestintä	
Muita tietoja	

THESIS SUMMARY

Department Media Programme	Area of specialisation Visual Design
Author Noora Federley	
Title Variksenpoikia naurattaa- Illustration for a children`s poetry book	
Sort of Final Thesis (Written / Project / Portfolio) Project	
Date 12.12. 2007	Number of pages 30
<p>Summary:</p> <p>As the project of my thesis I have designed and produced the illustrations for children`s poetry book. The publisher of the book Variksenpoikia naurattaa is the charity organization Lastenklirikoiden Kummit ry. The first edition of the book is a print run of 5000. Both the poems and the illustrations are donated for free to Lastenklirikoiden Kummit. All the proceeds are used for funding the children`s hospitals in Finland.</p> <p>In the written part of my thesis I describe the original ideals, the goals, and the working methods used in different stages of the project. All the phases and the technical solutions of the working process are portrayed by describing how one of the illustrations is made from idea to sketch and finally to finished product. The written part focuses on the things one needs to consider when illustrating a children`s book. The narrative role of illustration in an illustrated book is also explored. The main research sources are illustrated children`s books and books on the theory of illustration.</p>	
Material illustrated children`s books, books on the theory of illustration	
Key words illustration, illustrated books, poetry books for children	
Filing Tampere Polytechnic, Art and Media	
Other information	

Sisällysluettelo

1	JOHDANTO.....	3
2	LÄHTÖKOHDAT	4
2.1	Lasten runokirjahanke	4
2.2	Taustaa Lastenklirikoiden kummeista	4
2.3	Työryhmä ja aikataulu.....	5
3	KUVITTAMISEN TEORIA	7
3.1	Kuvan ja tekstin suhde.....	7
3.2	Tulkintakysymys- rikastava vai rajoittava kuvitus?	8
4	SUUNNITTELU	10
4.1	Toiveet ja tavoitteet.....	10
4.2	Kirjan ulkoasu	10
4.3	Tyylikeinot-Visuaaliset ratkaisut	11
4.4	Kannen suunnittelu	11
4.5	Tiedon hankinta: Taustatutkimus	12
4.6	Pohjatyötä omiin kuvituksiin.....	15
5	TYÖPROSESSI/ TOTEUTUS.....	16
5.1	Käytännön työvaiheet	16
5.1.1	Runoon perehtyminen.....	16
5.1.2	Ideointi ja luonnostelu	17
5.1.3	Puhtaaksi piirtäminen	17
5.1.4	Taittосуunnitelma	17
5.1.5	Väritys ja viimeistely.....	18
6	TULOSTEN POHDINTA.....	20

6.1	Oma arvio.....	20
6.2	Asiakkaan palaute.....	22
7	YHTEENVETO	23
8	LÄHTEET	24
9	LIITTEET	26

1 Johdanto

Kuvituksen rooli kuvakirjan kerronnassa on aivan yhtä tärkeä kuin tekstin. Se voidaan tulkita monin eri tavoin. Kuvat voivat kertoa asioita tekstin ulkopuolelta tai tietoisesti jättää mielikuvitukselle tilaa. Kuva ja teksti voivat olla täysin toisiaan tukevia tai ne voivat kertoa omaa irrallista tarinaansa läpi kirjan. Useissa kuvakirjoissa kuvitukset kuitenkin luovat aivan oman maailmansa. Kuvitus on taiteenala, jonka tarkoitus on luoda tunnelmia ja vaikuttaa lukijaan tai katsojaan myös alitajuisella tunnetasolla. Kuva täydentää aina tarinaa tavalla tai toisella ja antaa siihen uusia ulottuvuuksia.

Lähtiessäni suunnittelemaan kuvitusta ”Variksenpoikia naurattaa”-runokirjaan olin innostunut ja täynnä ideoita. Olin saanut mieluisan lopputyöaiheen, sillä kuvittaminen on ala, jolta toivon löytäväni työtä myös opiskelun päätyttyä.

Opinnäytetyöni kirjallisessa osuudessa käyn läpi omia työskentelytapojani lasten runokirjan kuvittajana. Pohdin kuvan tehtävää ja merkitystä lasten kirjassa, sekä haasteita ja kysymyksiä, joita kuvitustyö tekijälleen asettaa. Pyrin perustelevaan visuaaliset ratkaisut, jotka olen tehnyt tyylin ja ulkoasun suhteen. Uppoudun myös tarkastelemaan oman työni jälkeä ja arvioin koko projektin lopputulosta.

2 Lähtökohdat

2.1 Lasten runokirjahanke

Koulun sähköpostin kautta sain tietoa, että Lastenklonikoiden kummit aikovat kustantaa lasten runokirjan ja hakevat sille kuvittajaa. Työn voisi tehdä lopputyönä, koska palkkaa kuvittajalle ei voitu maksaa. Lähetin työnäytteitä kummeille ja 18.4.2007 sain tiedon valinnastani. Jo parin päivän päästä lähdin käymään ensimmäisessä palaverissa kummien toimistolla Helsingissä. Yhteyshenkilöni Johanna Kreku ja Kummien toiminnanjohtaja Maria Ekroth ottivat minut vastaan ja esittelivät hanketta.

Lahtelainen Eija Jokinen oli kirjoittanut runokokoelman, jonka halusi lahjoittaa Suomen lastenklonikoiden kummien työn tukemiseen. Jokinen on koko ikänsä työskennellyt lasten parissa. Häneltä on aiemmin julkaistu neljä runokokoelmaa. Tätä kirjaa varten valmiina oli 22 eläinaiheista runoa. Lastenklonikoiden kummit aikoi julkaista runoista kirjan, jolle kaavailtiin nimeksi ”Variksenpoikia naurattaa”. Kirjaan tarvittaisiin siis vielä kuvituksia ilahduttamaan lapsilukijoita. Saisin vaikuttaa ulkoasuun myös kannen ja taiton ideoinnilla. Painos tulisi olemaan 5000 kappaletta ja tuotto menisi lyhentämättömänä viidelle yliopistolliselle lastenklonikalle hoitolaitteiden hankintaan ja lasten psykiatriseen hoitotyöhön. Toiveena oli saada kirja painoon syksyllä. Sovimme, että saan valmiit runot luettavaksi postitse ja voin aloittaa ideoinnin ja luonnostelun.

2.2 Taustaa Lastenklonikoiden kummeista

Lastenklonikoiden Kummit ry perustettiin 21.9.1993. Yhdistyksen perustajajäseniä ovat Harry Harkimo, Taneli Mäkelä, Juha Rantasila, Teemu Selänne ja Riki Sorsa. Alussa toiminnanjohtajaksi pyydettiin Kalevi Tuominen ja hän palkkasi osa-aikaiseksi toimistovastaavaksi Maria Ekrothin.

Lastenklonikoiden Kummit ry tukee Suomen lapsia keräämällä varoja viidelle Yliopistolliselle lastenklonikalle: Ouluun, Helsinkiin, Kuopioon, Tampereelle ja Turkuun. Kummit toimii lastenklonikoiden potilaiden hoito-olosuhteiden ja -kehityksen tukemiseksi keräämällä varoja hoitolaitteiden hankintaan ja lastentautien tutkimustyöhön. Lisäksi yhdistys tukee hoitohenkilökunnan koulutusta. Lasten viihtyvyyttä sairaaloissa pyritään myös lisäämään esimerkiksi kummien vierailuilla ja

lahjoituksilla. Rahalahjoitukset menevät lyhentämättöminä kohteisiinsa. Yhdistys on lahjoittanut koko toimikautensa aikana lastenklinoille ja lastentautien tutkimustyöhön yli 18 miljoonaa euroa. Vuonna 2006 yhdistys keräsi yli 2 miljoonaa euroa hyväntekeväisyyteen. Varojen keruu jatkuu mm. tunnetun Elämä lapselle-kampanjan kautta. (<http://www.kummit.fi/index.php?id=60>)

2.3 Työryhmä ja aikataulu

Varsinainen kuvitustyö on ollut hyvin itsenäistä, mutta ennen työn aloittamista olemme myös yhdessä työryhmän kanssa pohtineet ratkaisuja toteutukseen. Projektissa on ollut mukana runojen kirjoittajan Eija Jokisen lisäksi Lastenklinoitten Kummien tuotantoassistentti Johanna Kreku, mainonnansuunnittelija Marja-Leena Palomäki, taittaja Rita Ranne ja toiminnanjohtaja Maria Ekroth.

Ensimmäinen palaveri kummien kanssa oli 20.4.2007. Esittelin Ekrothille ja Krekulle työnäytteitäni ja keskustelimme heidän kanssaan kummien toiminnasta ja kirjaprojektista. Mukanani oli erilaisia aiemmin julkaistuja kuvituksiani, joista he poimivat esimerkkejä tyylistä, joka heitä miellytti. He toivat esille toiveitaan kuvitusten tyylistä ja värimaailmasta. Kaksi viikkoa myöhemmin sain runot luettavakseni ja aikataulu oli tarkentunut. Kummit halusivat kesäkuun puolivälissä nähdä valmiita luonnoksia ja ideoita kuvien taitosta. Sovimme tarkemmin seuraavasta tapaamisesta sähköpostitse. Ennen tapaamista esittelin luonnokset ja ideat ohjaavalle opettajalle, Tuomo Joroselle, jolta sain hyviä ideoita kuvien eteenpäin kehittelyyn.

Kesäkuun 14. päivä tapasimme Kummien toimistolla Helsingissä ja esittelin luonnoksia hahmoista ja värimaailmasta (liite 1). Tilaaja piti ideoistani ja sovimme että jatkan kuvia eteenpäin. Elokuun loppuun mennessä piti olla valmista, jotta kirja saataisiin syyskuun puolella painokuntoon. Kokouksen jälkeen aloitin järjestelmällisen kuvien puhtaaksi piirtämisen. Käytin lopullisten kuvien työstöön vajaat kaksi kuukautta, ja sain kuvitukset aukeamasommitelmineen eteenpäin taittajalle aikataulussa. Viikko kuvien valmistumisesta sain tiedon sähköpostitse, että Kummien oma taittaja Marja-Leena Palomäki ei muiden työkiireidensä vuoksi ehtinyt taittaa kirjaa ja taittajaksi tuli hänen avustajansa Rita Ranne. Tein taittajalle vektoritiedoston kannen kirjasintyyppistä ja ehdotin pikkukuvien käyttöä taitossa alku- ja loppusivuilla.

Lokakuun puolella sain nähtäväksi tulosteet kirjan aukeamista. Kommentoin taittoa kertoen mitä mielestäni voisi vielä tehdä toisin ja mikä oli hyvää. Jätin kuitenkin vapaat kädet itse taittajalle. Tässä vaiheessa oma osuuteni oli tehty, ja jäin odottamaan kirjan valmistumista.

Kirja tuli lopulta pienten viivytysten jälkeen painosta 9.11.2007. Viimeinen tapaaminen valmiin kirjan tiimoilta pidettiin Kummien toimistolla 27.11.2007.

3 Kuvittamisen teoria

3.1 Kuvan ja tekstin suhde

Lukuisia asioita on otettava huomioon suunniteltaessa kirjan kuvituksia. Lähtökohtana on kuvan ja tekstin suhde, kuvituksen tehtävänä on ilmentää tekstiä. Koska kyseessä on tässä tapauksessa tilaustyö, on otettava huomioon asiakkaan toiveet ja kohderyhmä. Näin ollen työ eroaa vapaasta taiteesta.

Kuvan tehtävä lasten kirjassa on voimistaa tarinan luomat mielikuvat. Kuvat kertovat omaa tarinaansa. Ne antavat lapselle mahdollisuuden tehdä omia huomioitaan tarinan kulusta. Kuvat tarjoavat esteettisiä elämyksiä sekä lapselle että aikuiselle. Lapsi rakentaa omaa identiteettiään tekemällä havaintoja kuvista. Mikä on kaunista, rumaa tai pelottavaa?

Kuvat ovat tarinassa lapsen omaa *aktiivisuuden maisemaa*, jossa lapsi itse kertoo tarinan uudestaan ja uudestaan-omin sanoin. Kuvitus luo kirjaan vuorovaikutuksen, lapsen aktiivisen roolin. (Launis M. 2001, 69, *Tutkiva katse kuvakirjaan*)

Kuvakirja on trimediaalinen ilmiö: Kuvituksen ja tekstin lisäksi myös taitto on tärkeä osa lasten kuvakirjan visuaalista ilmettä. Taitto vaikuttaa tietysti olennaisesti myös tarinan lukemisen rytmiin. Kuvitukset tuovat aina myös kerronnallisen lisänsä tarinaan, ja yksityiskohtia pursuavina yleiskuvina ne monesti sisältävät oman ”tarinansa”, jota voi pysähtyä lukemaan ja katsomaan erikseen.

Kun kuvitustaiteilija ryhtyy kääntämään kertomusta visuaaliselle kielelle, hänellä on työvälineinään luonnollisesti oma ilmaisutekniikkansa. Metodiikkaan voidaan lukea myös hänen kuvitustyyliinsä, joka sitoutuu paitsi itse kuvitettavaan kohteeseen, myös ajalle ominaiseen taidetyyliin. Tyyli vaikuttaa kuvitukseen, vaikka varsinkaan lapsille suunnattu kuvakirja ei ole ollut avantgardistinen tyylien temmellyskenttä. (Ylimartimo S. 2001, 87, *Tutkiva katse kuvakirjaan*)

3.2 Tulkintakysymys- rikastava vai rajoittava kuvitus?

Kuva on onnistuessaan tekstiä rikastuttava ja mielikuvitusta ruokkiva lisä kirjassa. Kuva voi jopa antaa visuaalista lisätietoa siitä, mistä teksti ei pysty kertomaan. Kuva- ja tekstisisällön suhdetta voi käyttää myös kerronnallisena elementtinä. Kuvitus voi lisätä tekstiin uuden näkökulman, se voi jopa kyseenalaistaa tekstin tai muuten kommentoida sitä. Jonkinlainen kuvan ja tekstin vuoropuhelu syntyy väistämättä, silloinkin kun pyritään vain kuvittamaan teksti mahdollisimman uskollisesti. Kuvituksella on siis aina myös kerronnallinen vaikutus, ja siten kuvittajalla on omalta osaltaan vastuu myös kirjan tekstisisällöstä. Kuvittaja vaikuttaa, tahtomattaankin, siihen kuinka kirjan tarina koetaan. Vaikka esimerkiksi runo ja sen viereen painettu kuvitus ovat erillisiä teoksia ja vetoavat lukijaan eri tavoin, niiden rinnastaminen liittyy ne samaan lukukokemukseen. Runo ja kuvitus koetaan yhdessä eri tavalla mitä ne koettaisiin täysin toistaan irrotettuina.

Kuvitus voi olla myös mielikuvitusta rajoittava tekijä. Jos on kerran vaikuttunut vaikka Tove Janssonin Muumi-kirjojen kuvitusjäljestä, saman kuvamaailman näkee päässään lukiessaan myös niitä kirjojen jaksoja, joita ei ole kuvitettu. Vastaavasti esim. Japanissa tehtyjen Muumi-animaatioiden tai nykyisen Muumi-sarjakuvalehden erilainen jälki vaatii totuttelua, koska aivoihin on jo iskostunut kuva siitä, miltä Muumilaakso ”oikeasti” näyttää. Samalla tavalla animaatioihin ihastunut lapsi saattaa kokea *Kuka lohduttaisi Nytyitä?* -kuvakirjan värimaailman ja ekspressiivisemmän muotokielen ”vääränä”.

Kuva 1. Kuva kirjasta *Kuka lohduttaisi Nytyitä?*

Ulla Rhedin on väitöskirjassaan *Bilderboken. På väg mot en teori* (1992) jakanut kuvakirjat kolmeen pääryhmään. Näitä ovat eepinen, laajennettu ja alkuperäinen kuvakirja. Eeppisessä kuvakirjassa kuvittaja kuvittaa sadun merkittävät käännekohtat ja pysyy lojaalina tekstile. Laajennetussa kuvakirjassa kuva kertoo lisää, siis laajentaa tarinaa ja tekstiä on vähän. Tällaisia ovat mm. pienten lasten katselukirjat.

Alkuperäisessä teksti ja kuva tukevat toisiaan siten, että toista ei voi olla ilman toista. Kuvien koko, sommittelu ja värimaailma kuvissa olevien symbolien kera tukevat kerrontaa. Kuvittajan täytyy olla tämän tyyppisissä teoksissa joko hyvin kiinteästi yhteistyössä kirjoittajan kanssa, ellei hän kirjoita tarinaa itse.

(Ylimartimo S. 2001, 81–82, *Tutkiva katse kuvakirjaan.*)

On tietysti yksilöllistä ja tulkinnallista millaisena lukija kuvituksen kokee, mutta varmaa on kuitenkin, että kuvitus vaikuttaa jollain tapaa myös tekstistä luotavaan mielikuvaan. Siksi kuvittajan roolissa on mietittävä myös sitä, kuinka vahvasti lukijan mielikuvitusta haluaa ohjailla ja kuinka paljon antaa tilaa luoda tekstistä aivan oma mielikuvansa.

4 Suunnittelu

4.1 Toiveet ja tavoitteet

Opinnäytetyöstäni tekee kiinnostavan sen haasteellisuus. Runokirjan kriittinen ja tarkka yleisö on lapset. Haasteena on saada kirjasta onnistunut kokonaisuus niin, että lapsi ja aikuinen yhdessä voivat nauttia luku -ja katselukokemuksesta. Kun aikuiset lukevat runokirjaa lapselle, on kohderyhmä käytännössä laaja, lapsesta vanhukseen. Haasteena oli saada kuviin iloista ja lämmintä tunnelmaa, sekä kirjan sivuille värimaailman ja tunnelman vaihtelevuutta.

Kuvittajana on myös tärkeää, että sain olla mukana kirjan yleisen ulkoasun ja formaatin ideoinnissa. Käytännössä minulle ei siis annettu valmiita mittoja tai muita rajoittavia tekijöitä kirjaa varten, vaan sain vaikuttaa siihen minkä muotoinen kirjasta tulee ja kuinka halusin kuvitukset taitettavan. Tämä oli tietysti paitsi vapauttavaa, myös haastavaa. Mietittävää oli enemmän ja eri vaihtoehtoja oli käytävä läpi. Taittoa olen ollut suunnittelemassa suullisesti palavereissa ja sähköpostitse. Keskustelimme fonteista, paperilaadusta, yleisestä aukeamanäkymästä, tekstin asettelusta sekä kansista Kummien mainonnansuunnittelijan Marja-Leena Palomäen kanssa. Kannot ja sisäsivujen kuvat suunnittelin Marja-Leenalle valmiiksi aukeaman muotoon, jotta oma taittoideani olisi selvä. Taittaja kuitenkin vaihtui vielä Palomäen kiireiden vuoksi, ja kirjan lopullisen taiton teki Rita Ranne. Lopulliset tyylivalinnat taittoon teki siis Ranne.

Kaiken kaikkiaan sain melko vapaat kädet kirjan kuvittamiseen ja ideointiin. Toiveena oli lapsekas tunnelma; iloiset, kirkkaat värit ja työnäytteistäni heille tutuksi tullut piirustusjälki. Alun perin oli tarkoitus kuvittaa vain osa runoista, mutta lopulta päädyin tekemään kuvan joka aukeamalle. Kokonaisuudesta tulisi näin houkutteleva ja katseltavaa riittäisi pienillekin lapsille.

4.2 Kirjan ulkoasu

Näkemyksemme kirjan formaatista, värimaailmasta ja taitosta kohtasivat yllättävänkin hyvin tilaajan kanssa. Iloiset värit, lapsekkaat hahmot ja pelkistetty yksinkertaisuus ovat olleet tärkeitä asioita ulkoasun suunnittelussa. Halusimme kirjaan myös hieman lahjakirjan tuntua, arvokkuutta ja uudenaikaisuutta. Olimme suunnitteluvaiheessa yhtä

mieltä siitä, että kirjan on oltava ”oikean” kirjan oloinen, ei pehmeäkantinen läpyskä. Ratkaisumme olivat kovat kannet ja runokirjoissa harvinaisempi neliön muoto. Muoto mahdollisti myös sen, että kuvituksiin saattoi tuoda sommittelullista vaihtelua (liite 2). Kirjaan sai helposti sekä aukeamia joilla on paljon tilaa, että aukeamia joita kuvitus hallitsee kokonaan. Kirjaan sai siis kuvallista rytmiä myös sen formaatin ansiosta.

4.3 Tyylikeinot-Visuaaliset ratkaisut

Kyseessä ollessa tilaustyön en käynyt pohtimaan tekisinkö radikaaleja tyylikokeiluja. Asiakas oli valinnut minut työnäytteideni perusteella, ja palaverissa minulta toivottiin samantapaista lähestymistapaa kuin näytetöissäni. En siis juuri kyseenalaistanut asioita, jotka ovat luontaisesti tyypillisiä omalle piirustusjäljelleni. Mietin toki luonnoksia tehdessä erilaisia välineitä ja kokeilin myös useita tapoja piirtää, mutten lopulta poikennut paljon omasta tutusta tyylistäni. Tällä tarkoitan hieman naivistista, sarjakuvamaista piirustusjälkeä, selkeitä värejä ja yksinkertaista kuvan rakennetta. Itselleni tärkeitä vaikuttajia ovat lukuisat taiteilijat ja kuvakirjailijat Tove Janssonista Rudolf Koivuun ja Zdenek Mileristä tuntemattomammiksi jääneisiin tekijöihin kuten Aleksander Lindeberg. Tämän päivän nuoremman polven tekijöistä löytyy myös lukuisia itselleni merkittäviä taiteilijoita. Luulen, että vaikutus näkyy enemmän tavassa ajatella kuvituksia, kuin varsinaisesti piirrosjäljessäni tai teknisissä ratkaisuissani.

4.4 Kannen suunnittelu

Ihmiset tekevät nopeita arvioita kirjan kannen perusteella. Kenelle kirja on suunnattu? Herättääkö kansi ajatuksia? Onnistuuko kirja olemaan katsojaa miellyttävä ja kiinnostava? Koska opinnäytetyöni tapauksessa kyseessä on lapsille ja heidän vanhemmilleen suunnattu kuvitettu runokirja, luotin kansisuunnittelussa itselleni vuosien varrella syntyneisiin mielikuviin siitä, miltä kuvitettu lasten runokirja näyttää. Kansien on siis tarkoitus myötäillä kirjan sisältöä kuvitusjäljeltään, sommittelultaan ja tunnelmaltaan.

Kirjan runoissa esiintyy vaihtelevia päähenkilöitä. Se on aina eläinhahmo, jolle joko tapahtuu jotain hauskaa, tai jonka persoonaa ja elinympäristöä kuvaillaan. Useimmissa kuvituksissa eläimille luodut piirroshahmot ovat keskeisessä roolissa. Kuvituksella on siis perinteinen tekstiä myötäilevä tai selittävä rooli. Jos runo kertoo sairastavista

ketunpojista, kuvituksessa on pyritty luomaan mielenkiintoinen kuvallinen hahmo sairastaville ketunpojille. Koska kirjan nimeksi tuli ”Variksenpoikia naurattaa”, ja kirjasta löytyy myös sen niminen runo, oli kuvitusaihe varsin automaattinen valinta. Kannessa esiintyvät iloiset variksenpojat. Lopullisista kansista tein erilaisia versioita, jotka poikkesivat väritykseltään toisistaan. Alkuvaiheessa kokeilin myös vektorilla toteutettua kantta, mutta hylkäsin idean omaan tyyliini sopimattomana (liite 3). Myös tilaaja piti enemmän perinteisestä käsinpiirretystä jäljestä. Kirjan nimi on tekstattu ”lapsekkaasti” käsin. Kokeilin myös muita omatekoisia otsikkotyylejä kaunokirjaimista kulmikkaaseen tekstaustyyliin. En oikeastaan harkinnut valmiin fontin käyttöä, koska leikkisä logo kannessa antaa heti vihjeen vauhdikkaasta lastenkirjasta. Kirjaimista tulee myös miellelyhtymä variksen harottaviin ja tikkumaisiin varpaisiin.

**VARIKSEN-
POIKIA
NAURATTA**

Kuva 2. Kannen teksti

Kansikuva ulottuu etukannesta takakanteen, ja näin ollen se myötäilee kirjan taitollista perusideaa, jossa jokaiselle runolle ja sen kuvitukselle on varattu kokonainen aukeama. Kannen värit ovat iloiset ja yleistunnelma kepeä. Kansi siis pyrkii kertomaan kirjan sisällöstä. Vaikka kirjan kansisuunnittelu on tavallaan myös pakkaussuunnittelua, jossa varsinainen sisältö pyritään päällystämään kiinnostavalla ja kuvaavalla tavalla, on kirjan kansi kuitenkin tärkeä osa teoksen sisältöä. Kuvakirjassa vielä huomattavasti tärkeämpi osa teosta kuin ei-kuvitetussa kaunokirjallisuudessa.

4.5 Tiedon hankinta: Taustatutkimus

Aloitin pohjatyön keräämällä erityyppisiä lasten runokirjoja, vanhoja ja uusia, joissa on käytetty kuvituksia. Katselin myös perinteisempiä lasten kuvakirjoja ja seurasin niiden kuvallista kerrontaa. Tutkimistani kuvakirjoista otan tässä esille kolme erityyppistä kirjaa: *Iloiset aapiskuvat*, 1965 ja 2007, *Allakka pullakka*, 2004 ja *Kuukernuppi*, 2007. Näistä kaksi jälkimmäistä ovat lastenlorukirjoja.

Kuvat 3, 4 ja 5. Jokaisessa kolmessa kirjassa kuvituksella on hieman eriävä rooli.

Iloiset aapiskuvat esittelee nimensä mukaisesti aakkosia, ja sen tekstisisältö on pitkälti tavuviivoitettuja esimerkkisanoja eri kirjaimista. Kirjainten opettelusta on tehty houkutteleva asia, sillä tämän kirjan sisällössä kuvitus dominoi vahvasti. Aukeamat pursuavat värejä ja leikkisää muotokieltä. Kuvituksen ja tekstin vuorovaikutus on selkeä. Kuvituksista voi etsiä kuvallisia merkkejä esimerkkisanoille. Ensimmäisellä aukeamalla on paljon a-kirjaimella alkavia kuva-aiheita: Apina, autoilija, aurinko jne. Kuvitus siis tukee kirjan tekstin opetuksellista ideaa, ollen vähintään sanojen veroinen osa opetusta ja kirjan sisältöä.

Kuva 6. Aukeama Iloiset aapiskuvat-kirjasta

Allakka Pullakka on hieno esimerkki kuvakirjan trimediaalisuudesta. Kirjan lukukokemus muodostuu yhtä lailla lorujen tekstisisällöstä, kuvituksesta ja kirjan taitollisesta ulkoasusta. Kuvitukset poimivat aiheitaan sinänsä perinteisesti loruista, mutta taitto, jossa teksti ikään kuin seikkailee kuvitusyksityiskohtia vilisevillä aukeamilla, tuo lukukokemukseen oman lisänsä. Näis siis sekä kuva-aihiot että taitto kommentoivat tekstiä. Kuvitusjälki on sen verran omaleimaista, että sen liittyy mielessään voimakkaasti kirjan loruihin. Jos nyt joku lapsi ihastuu kirjan kuvan ja tekstin yhdistelmään, ja kirjasta tehdään viidentoista vuoden kuluttua toinen laitos uusilla kuvituksilla, on varmasti vaikea päästä yli päähän pinttyneestä kuvasta siitä, miltä Allakka Pullakan pitää näyttää.

Kuva 7. Allakka Pullakan lukukokemus muodostuu yhtä lailla loruista, kuvituksista kuin taitostakin.

Kuukernuppi on kirjoista tekstipainotteisin. Vanhojen ja uusien lastenlorujen kokoelmasta on vuosien saatossa julkaistu hyvinkin erilaisia laitoksia, mutta tämä vuoden 2007 kolmas laitos on kompaktin kokoinen lorukirja, jota piristetään pienillä värikkäillä kuvilla. Tässäkin tapauksessa pienet sivujen laitoihin taitetut kuvat kuitenkin ovat olennainen osa lukukokemusta. Kuvitukset poimivat teksteistä yksittäisiä hahmoja tai aiheita, ja kuvitus on esimerkeistä selkeimmin tekstile ”alisteinen”. Kun kirjassa on myös runsaasti aukeamia, joilla ei ole kankaan kuvituksia, jää lukijan omille mielikuville enemmän tilaa. Kirjan pirteä kuvitusjälki on tehokasta, ja sen mieltää helposti osaksi myös omia mielikuvia niihin loruihin joita ei ole kuvitettu.

Kuva 8. Kuukernuppi on esimerkkikirjoista tekstipainotteisin.

4.6 Pohjatyötä omiin kuvituksiin

Omaa kuvitustyötäni varten katselin eläinten valokuvia eläinkirjasta. Oli hyvä saada hieman tuntumaa eläinten väreistä ja tunnistettavista piirteistä. Kun oli tutkinut eläinten valokuvia, pystyi tietoisesti joka käyttämään tai sivuuttamaan eläinten aitoja tunnusmerkkejä piirroshahmoja kehitellessä.

Hain kirjastosta kuvitusta tutkivaa kirjallisuutta. Asiaan perehtyvistä kirjoista *Tutkiva katse kuvakirjaan* on ollut mielestäni hyvin tarpeellista luettavaa, ajatuksia ja kysymyksiä herättävää. Se on kannustanut tutkimaan tarkemmin myös omia kuvituksiani.

Seminaarityössäni perehdyin tsekkiläisiin Myyrä-kirjojen kuvituksiin, niiden tyylikeinoinhin ja muotokieleen. Uskon, että myös tämä tutkimus on toiminut hyvänä pohjatyönä omalle kuvitustyölleni. Myyrä-kuvitusten analysointi auttoi ajattelemaan myös omaa kuvantekemistä analyttisemmin. Vaikka kuvittaminen onkin pitkälti intuitiivista ja se mikä miellyttää kenenkin silmää on hyvin yksilöllistä, on värien käyttöä, sommittelua, muotokieltä tai teknisiä ratkaisuja hyvä lähestyä myös järjellisen pohdiskelun kautta.

5 Työprosessi/ Toteutus

5.1 Käytännön työvaiheet

Kun sain runot käsiini, halusin lukea ne läpi rauhassa ja aikaa käyttäen. Tarkoitukseni ei ollut miettiä vielä itse työprosessia vaan syventyä tarinoihin. Ensin oli tärkeää selvittää kirjan tunnelma ja runoilijan tyyli kertoa tarinat. Runojen lukeminen oli kuitenkin inspiroivaa ja piirsin ideoita paperille samantien. Eija Jokisen kirjoittamat runot ovat paitsi hyvän mielen runoja, myös vauhdikkaita ja tarinallisia. Miltei jokaisesta runosta syntyi jonkinlainen visuaalinen mielikuva varsin helposti. Oli myös valinnan varaa, jossain teksteissä oli voimakasta ympäristön kuvausta, ja joissain korostui tekstin päähahmo.

Käyn nyt läpi huuhkaja-runon kuvituksen tekoprosessin vaihe vaiheelta. Sama työjärjestys pätee pitkälti kaikkiin kirjan runoihin, vaikka kuvitukset poikkeavatkin toisistaan tunnelmansa, sommittelunsa tai värimaailmansa puolesta.

5.1.1 Runoon perehtyminen

Huuhkaja tanssii kuudessa humppaa!
 Sehän se on sitä parasta jumpkaa
 kun talven jälkeen on kankeat kupeet
 - kaula ja polvetkin laiskistuneet.

Ahkerasti se koipiaan heittää
 eteen ja taakse askelta riittää!

Vetristyvät lopulta nilkat
 jaksaa taas istua kuudessa illat.
 Katsastaa saalista korkealta
 ettei tarvitse nälissään olla!

Luin runon ensin muutaman kerran sen kummempia pohtimatta, ja sen jälkeen analyttisemmin. Etsin tekstistä visuaalisia vihjeitä, kuten sääkuvauksia, värejä tai muotoja. Päällimmäisenä mielessä oli kuitenkin sama kuva mikä sinne nousi ja ensimmäisellä lukukerralla. Talven kangistama huuhkaja tanssimassa humppaa. Tämä runo oli siinä mielessä erityisen mukava kuvitettava, että siinä on selkeä aihe josta saa ideoitua hauskan kuvan. Teksti ei myöskään vaadi kuvitukselta mitään liian yksityiskohtaisesti. Halusin pitää tapahtumaympäristöt kautta linjan mieluummin melko viitteellisinä, että lukijalle, lapselle tai aikuiselle, jäisi tilaa myös omille mielikuville.

Tässä runossa oli siihen erittäin hyvä mahdollisuus. Tapahtumapaikka on kuusipuu, ja muun metsän tai minkä tahansa ympäristön kirjan lukija lisää tekstiin ja kuvaan itse.

5.1.2 Ideointi ja luonnostelu

Katselin kuvia huuhkajasta eläinkirjoista suunnitteluvaiheessa, jotta sen olemus jäisi mieleeni. Tein lyijykynäluonnoksia huuhkajasta (liite 4) ja kokeilin realistisuustasoltaan erilaisia vaihtoehtoja. Loppujen lopuksi pelkistetyn pyöreämuotoinen hahmo tyylitellyssä höyhenpuvussa tuntui hauskimmalta. Mietin kuinka lopullinen kuva rajautuu. Luonnostelin myös huuhkajan ympäristöä pohtien mitä kuvassa on tarpeen näkyä. Päädyin siihen että viitteelliset neulaset ja kuusenkävyt ovat riittävä vinkki tapahtumapaikasta. Testasin piirrosjälkeä ohuella tussilla, pehmeällä lyijykynällä, siveltimellä sekä terällä ja musteella. Lyijykynän pehmeä viiva tuntui kaikkein sopivimmalta vaihtoehdolta.

5.1.3 Puhtaaksi piirtäminen

Kun pääsin luonnostelussa haluamaani lopputulokseen, eli hahmo oli mielestäni valmis ja neulaset ja kävyt sopivan näköisiä, piirsin lopulliset versiot. Huomasin että pehmeät ja hieman rosoiset lyijykynällä piirretyt ääriviivat sopivat kirjan eläinaiheisiin kuviin. Jälki on heti eläväisempää kuin ohuella tussilla piirretyt staattiset viivat. Koska tiesin käyttäväni tietokonetta kuvien väritykseen ja sommitteluun, halusin että piirrosviiva näyttää varmasti käsin tehdyltä eikä konemaisen hiotulta. Piirsin siis huuhkajahahmon puhtaaksi pehmeällä lyijykynällä ja skannasin Photoshopiin sellaisenaan. Samoin piirsin joitakin kuusen oksia ja käpyjä, ja skannasin ne erikseen.

5.1.4 Taittосуunnitelma

Yhdessä taittajan kanssa olimme sopineet, että lähetän kuvat hänelle taittосуunnitelmani kanssa, että hän tietää kuinka haluan kuvan tulevan aukeamalle. Taittajan työksi jäi siis kuvituksen taitto-ohjelmaan vieminen ja typografinen puoli. Koska kirjan formaatti oli tiedossa, tein kuvitukset photoshopissa valmiiksi kirjan aukeaman muotoisiksi ja kokoisiksi. Myös huuhkajakuituksen asemoin sommittelultaan sellaiseksi kuin sen oli kirjaan tarkoitus tulla. Aukeaman vasemmanpuoleista sivua hallitsee huuhkajahahmo, ja oikeanpuoleisella sivulla on tilaa tekstille, mutta myös viitteellistä kuusiaihetta.

Skannasin lyijykynäpiirrokset Adobe Photoshop ohjelmaan grayscale-muodossa 600dpi

resoluutiolla. Grayscale-muoto jätti lyijykynäviivaan sen luonnolliset sävyt, joihin sitten lisäsin kontrastia. Kontrastin voimistaminen teki viivasta vielä tummemman ja rosoisemman.

5.1.5 Väritys ja viimeistely

Väritys ja käsittelyvaihe Photoshopissa oli suuri osa kuvan lopullisen ilmeen tekemisessä. Tein Photoshopiin 34,6 cm x 17,6 cm kokoiset pohjat kuville. Kirjan aukeamien koko on siis 36 cm x 17 cm, ja kuvapohjassa on 3 mm leikkausvara jokaisella sivulla. Kuvapohjat olivat resoluutioltaan 400 dpi ja värijärjestelmältään printtitarkoitukseen soveltuvia CMYK-pohjia. Tiedostomuoto työskentelyvaiheessa on ollut TIFF. Käytin sommittelua helpottaakseni apuviivoja aukeaman sivujen välin ja leikkausvarojen kohdalla.

Huuhkajahahmo on väritetty siten, että skannattu lyijykynäpiirros, jota on voimistettu kontrastisäädöillä, on omalla layerillaan multiply –muodossa, eli kuva on valkoisilta kohdiltaan täysin läpinäkyvä. Hahmon väritys on tehty viivapiirroslayerin ”alle” Wacomin piirtopöytää ja kynää käyttäen. Piirtopöydällä saa enemmän kädenjälkeä myös erisävyisten värialueiden muotoihin. Huuhkajan väritys on yksinkertainen, ruskean ja harmaan sävyjä, ja ainoastaan silmissä kirkkaampaa keltaista.

Seuraavaksi olen tehnyt kuvapohjaan omille layereilleen vihreitä värialueita, jotka toimivat kuvassa viitteellisenä vehreinä oksina. Nämä alueet on myös piirretty Wacom –piirtopöydällä. Kuvan lopullinen sommittelu on oikeastaan haettu siirtelemällä ja muokkaamalla huuhkajaa ja varsinkin viitteellisiä vihreitä alueita omilla layereillaan kunnes sommittelu on löytynyt (liite 5).

Lyijykynällä piirretyt ja skannatut kuusen oksat ja kävyt ovat myös aseteltu omille layereilleen. Oksat on värisäädetty harmaista piirrosviivoista vihreiksi ja käpyihin väritetty harmaan ja ruskean sävyjä. Kuvatiedostossa on ollut lopulta 12 eri layeria, joiden järjestystä, läpinäkyvyyttä ja sävyjä säätämällä lopullinen kuva on muokattu. Ainoastaan huuhkaja ja sen väritys ovat pysyneet samanlaisina ja layereistä ”päällimmäisinä” alusta lähtien.

Layereilla työskentely tuo mahdollisuuksia, mutta täytyy myös muistaa, että ne ovat vain työväline. Esimerkiksi tässä kuvituksessa pääasia on kuitenkin alkuperäinen

piirros. Tietokonekäsittelyn on tarkoitus olla kätevä apuväline jota käytetään piirroksen tukemiseen, eikä vain unohduta ikuisuuksiksi kokeilemaan kuvankäsittelyn kaikkia mahdollisuuksia. Valmiin kuvan olen ”litistänyt” yhdelle layerille, tallentanut taittajan toivomassa JPG –muodossa ja lähettänyt sähköpostitse taittajalle. Resoluutio on ollut tässäkin vaiheessa 400 dpi, eli mieluummin vähän parempilaatuinen kuin vähittäisvaatimus 300 dpi.

Alkuluonnostelusta ja ideoinnista lähtien lopullisten tiedostojen tallentamiseen on aikaa kulunut jopa kaksi kuukautta, aktiivista työaikaa juuri kyseisen kuvan kohdalla yhteensä noin kaksi työpäivää.

Viikon kuluttua kuvien valmistumisesta sain tiedon sähköpostitse, että Kummien oma taittaja Marja-Leena Palomäki ei muiden työkiireidensä vuoksi ehdi taittaa kirjaa ja taittajaksi tulee hänen avustajansa Rita Ranne. Tein taittajalle vektoritiedoston kannen kirjasintyyppistä ja ehdotin pikkukuvien käyttöä taitossa alku- ja loppusivuilla.

Lokakuun puolella sain nähtäväksi tulosteet kirjan aukeamista. Kommentoin taittoa kertoen mitä mielestäni voisi vielä tehdä toisin ja mikä oli hyvää. Jätin kuitenkin vapaat kädet itse taittajalle. Tässä vaiheessa oma osuuteni oli tehty, ja jäin odottamaan kirjan valmistumista.

Kirja tuli lopulta pienten viivytysten jälkeen painosta 9.11.2007. Viimeinen tapaaminen valmiin kirjan tiimoilta pidettiin Kummien toimistolla 27.11.2007.

6 Tulosten pohdinta

6.1 Oma arvio

Tehtävä oli minulle mieluisa. Sain suunnitella ja toteuttaa lastenkirjan kuvituksen ja sain vapaat kädet tulkita runot haluamallani tavalla. Sain myös itse päättää, mitkä runoista kuvitan vai teenkö jokaiseen runoon kuvan. Päädyin tekemään kuvituksen jokaiseen, koska halusin, että lapselle on katseltavaa kirjan joka sivulla. Itsekin muistan lapsena pitäneeni satukirjoista, jotka olivat täynnä kuvia. Olen tyytyväinen ratkaisuuni kuvittaa jokainen runo. Tekstin ja kuvan suhde on perinteinen. Tarinaa myötäilevä kuvitus herättää henkiin runoissa esiintyvät eläinhahmot, mutta jättää tilaa myös lapsen mielikuvitukselle. Pidän tätä perinteistä lähestymistapaa sopivana kirjan runoihin. Kirkkaat ja kylläiset värit sekä pyöreä muotokieli tuovat kuviin pehmeyttä ja positiivisuutta. Kirjan koko ja muoto ovat mielestäni sopivia lasten kuvakirjalle. Kuvitusten aukeamataitto vaihtelee läpi kirjan tuoden lukemiseen ja katselemiseen miellyttävää rytmiä.

Kuva 9. Valmis kirja

Olen katsellut valmista kirjaa nyt joitakin viikkoja. Katselen kirjaa tekijänä ja löydän kuvista aina jotain paranneltavaa. Olen kuitenkin tullut siihen lopputulokseen, että on täysin mahdotonta pitää kaikista kuvista yhtä paljon, ja täysin tinkimättä. Kaikissa projekteissa kun on omat aikataulunsa, tilaajan toiveet ja kustannustekniset rajoitteensa. Kirjan kansikuvassa ja useimmissa kuva-aukeamissa koen onnistuneeni hyvin. Kokonaisuutena kirja on mielestäni hieno. Sen tekoprosessi oli opettavainen ja erittäin mieluisa. Sopivampaa opinnäytetyön aihetta olisin tuskin voinut löytää, joten Kummien tarjoama kuvitusprojekti ilmaantui juuri täydelliseen aikaan. Kokemuksesta on minulle varmasti hyötyä jatkossa.

Olen kuvittajana jättänyt kirjan taittajalle vapaat kädet omiin näkemyksiin, mutta jo alustavissa keskusteluissa tuonut ilmi myös omia ehdotuksiani ja ideoita, koska niitä on pyydetty. Näin ollen pohdin tässä myös valmiin kirjan taitollisia ratkaisuja. Kannessa on onnistuttu säilyttämään selkeä yleisilme. Mielestäni se kutsuu selailemaan kirjan sisältöä. Ihmeekseni taittaja ei ole kuitenkaan lisännyt kirjan selkämukseen kirjan nimeä.

Alkusivuille taittaja on lisännyt kirjan kuvituksista tuttuja yksityiskohtia ja kannen värimaailmaa, mikä yhdistää alkusivut mukavasti kokonaisuuteen. Kuvien asettelu aukeamille on toteutettu haluamallani tavalla, ne ovat siinä muodossa, kuin ne taittajalle lähetinkin.

Sivunumerot olisin itse laittanut pienempään kokoon, nyt ne tulevat turhan paljon esiin suuren kokonsa vuoksi. Fonttivalinta on mielestäni ihan onnistunut, vaikkakin päätteettömänä hieman kliininen runokirjaan. Olin itsekkin mieluummin pelkistetyn perusfontin kuin liian koristeellisen ”runofontin” kannalla.

Kirjan lopussa oleva kirjan tekijöitä esittelevä aukeama herättää hieman kummastusta taittoratkaisuineen. Aukeama olisi selkeämpi jos siinä ei olisi turhia väripalkkeja. Ihmettelen myös päätöstä laittaa kirjaan kuvittajan kuva, kun itse runojen kirjoittajasta ei ole kuvaa. Kaiken kaikkiaan aukeama eroaa kirjan muusta taitosta melko paljon.

Nämä kaikki ovat tietysti kokonaisuutta ajatellen pieniä asioita. Opetuksena tästä on kuitenkin se, että jos haluan olla kokonaisuuteen täysin tyytyväinen, minun täytyy olla tiiviisti mukana taittotyössä loppuun asti. Kuvittajana jätän myös taittajalle vapauden tehdä omia valintoja, ja niistä monet ovatkin kirjaan oikein sopivia.

6.2 Asiakkaan palaute

Viimeisessä kokouksessa 27.11. 2007 paikalla olivat lisäksi Maria Ekroth, Johanna Kreku, Rita Ranne, Marja-Leena Palomäki ja runojen kirjoittaja Eija Jokinen.

Kommentoimme kukin valmista kirjaa ja keskustelimme projektista. Kaikki olivat todella tyytyväisiä lopputulokseen. Itselleni oli myös tärkeää tavata runojen kirjoittaja ja kuulla häneltä palautetta kuvituksista. Jokinen kuvaili kuvituksia iloisiksi, lämminsävyisiksi ja herkiksi. Hänen mielestään ne täydentävät hienosti runoja. Muut paikallaolijat olivat samaa mieltä. Mietimme kuinka kirja saisi näkyvyyttä, ja kuinka sitä tulisi mainostaa lehdissä ja Kummien toiminnalla. Kirjan myynti tapahtuu Lastenklonikoiden Kummien kautta, kirjaa ei siis tule kirjakauppoihin. Kirjan ja sen ohessa myytävän ”avustuspaketin” yhteishinta on 50 euroa.

Saimme runoilijan kanssa kumpikin tekijäkappaleet, 10 kirjaa. Kaiken kaikkiaan asiakas oli kiitollinen sujuvasta yhteistyöstä, aikataulujen noudattamisesta ja työstä lastenklonikoiden hyväksi.

7 Yhteenveto

Kuvittajalla on tärkeä rooli kirjan tunnelman luojana. Kuvituksen tehtävä on täydentää tarinaa ja toimia mielikuvituksen ruokkijana kirjassa. Lähtökohtaisesti tärkeintä kuvitustyössä on tietenkin kuvitettava teksti. Kuvittajan täytyy tutkia tekstiä sekä intuitiivisena lukijana että analyyttisenä kuvittajana. Tulee ymmärtää tekstin tunnelma, ja etsiä siitä selkeitä visuaalisia viitteitä. Kun on sisäistänyt tekstin vaatimukset, voi päättää millä tavoin kuvituksellaan tukee ja kommentoi tekstisisältöä.

Kuvittajan tulee nähdä kuvituksen ja tekstin suhde selkeästi. Kuvakirjan lukukokemuksessa kuvituksien rooli on aina myös kerronnallinen, ja siten tasavertainen osa kuvakirjan sisältöä. Kun kuva ja teksti rinnastetaan, ne muodostavat yhdessä uudenlaista tarinallisuutta, jota kumpikaan ei yksinään sisällä.

Kuvakirja on trimediaalinen ilmiö. Lukukokemuksessa myös kirjan taitolla on suuri merkitys. Kuvien ja tekstin asettelu rytmittää lukemista ja katselemista. Myös kirjan muoto ja materiaalivalinnat ovat tärkeitä. Lasten kuvakirjan tulee kestää ainakin jonkin verran myös lapsenomaista käsittelyä.

Kuvittajan täytyy ottaa huomioon tilaajan eli kustantajan toiveet. Piirrostekniikan lisäksi tarvitaan siis myös yhteistyökykyä ja taitoa sopeutua aikataulujen tai budjettien rajoituksiin. Tarvitaan kykyä tehdä kompromisseja.

Kohderyhmä tulee pitää mielessä. Kuvitusten on tarkoitus kiinnostaa lapsia, mutta tarjota sisältöä myös aikuiselle, eli lukevalle vanhemmalle. Kohderyhmäajattelussa on tärkeää, että lapsia ei aliarvioida. Kuvitusjälki ei missään nimessä voi olla huonompaa, kun lukijoina ovat lapset.

Painotekniikan vaatimukset tulee tiedostaa, ja alusta lähtien toteuttaa kuvitukset niin, että jälki on toistettavissa käytettävissä olevilla painoresursseilla. Digitaalisessa muodossa toimitettavien kuvitusten koko-, resoluutio- ja värijärjestelmämääritysten täytyy vastata käytettävän painopaikan standardeja.

8 Lähteet

internet:

<http://www.kummit.fi/index.php?id=60>

Kirjallisuus:

Rättyä K. & Raussi R. 2002. *Tutkiva katse kuvakirjaan*. Helsinki: BTJ Kirjastopalvelu Oy.

Hatva A. 1993 *Kuvittaminen*. Helsinki: Rakennustieto Oy.

Ylimartimo S. & Brusila R. 2003. *Kuvittaen*. Rovaniemi: Lapin yliopistopaino.

Lasten loru- ja kuvakirjat:

Lindeberg A. 1965, 2007. *Iloiset aapiskuvat*. Helsinki: WSOY

Ruohonen L. & Kovanen E. 2004. *Allakka pullakka*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava

Lipponen U. & Savioja L. 2007. *Kuukernuppi*. 3. painos. Helsinki: SKS (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura)

Vaclav Ctvrtek, kuvat Radek Pilar 1984. *Rosvo Rudolf*. Helsinki: Myrskylintu Oy.

Tukiainen K. 2007. *Kisun ABC*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava.

Kunnas K. 1956. *Tiitiäisen satupuu*. 19. painos. Helsinki: WSOY

Koivu R. 1976. *Rudolf Koivun satukirja*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava

Kaskinen A-M & Kuittinen K. 2006. *Runomeri*. Helsinki: Kirjapaja OY

Karvonen I. 1980. *Samettikuu*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Otava

Jansson T. 1960. *Kuka lohduttaisi Nyttiä?* 15. painos. Helsinki: WSOY

Härkönen M. & Vuori M. 1981. *Jättiläiset*. Helsinki: SKS (Suomalaisen Kirjallisuuden Seura)

Carle E. 2000. *Kun kukko läksi kävelylle*. 3. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi

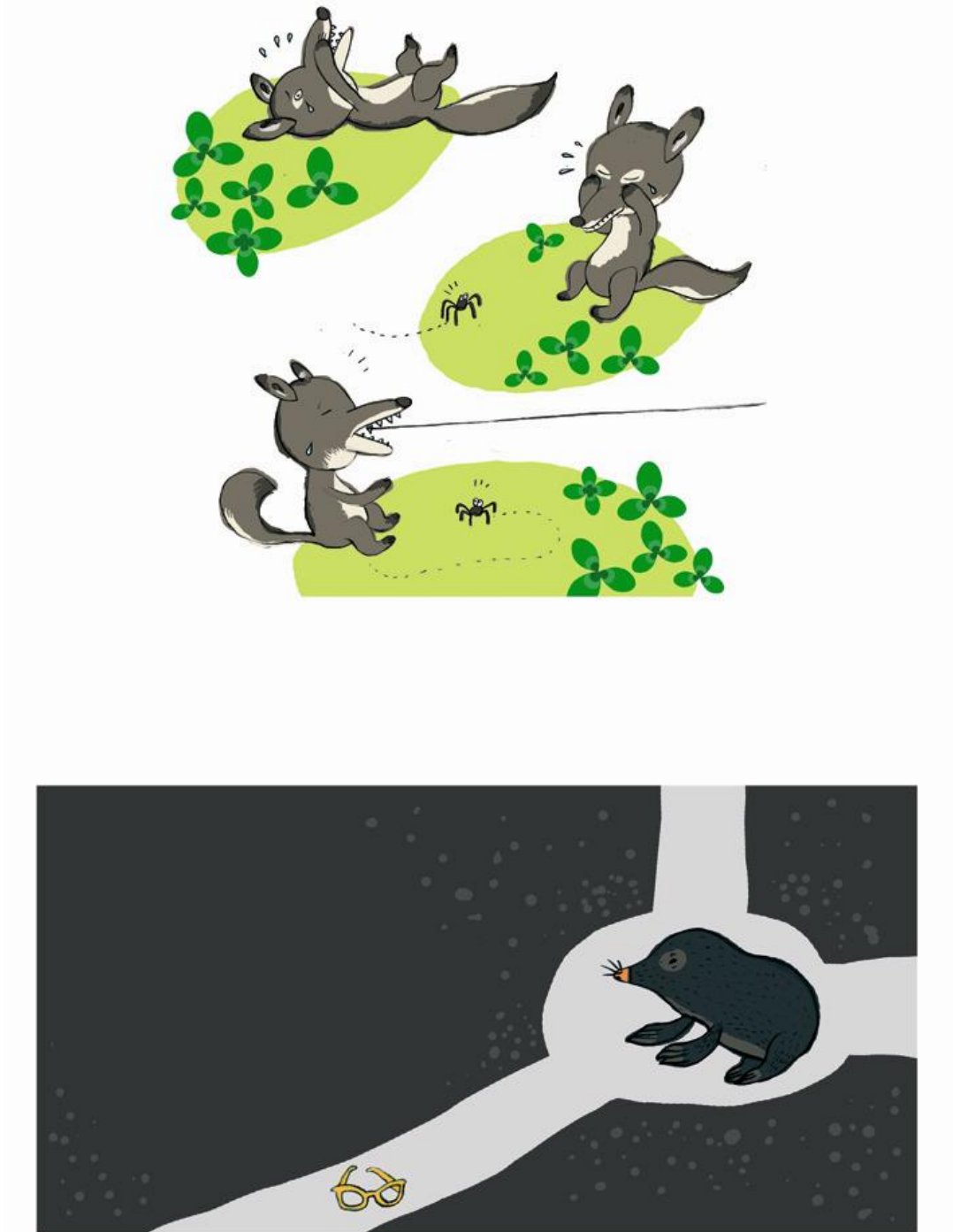
Bolliger M. & Zavrel S. 1981. *Paimenen laulu*. Weilin-Göös

Miler Z. 2006. *Myyrä kaupungissa*. 2. painos. Helsinki: Tammi

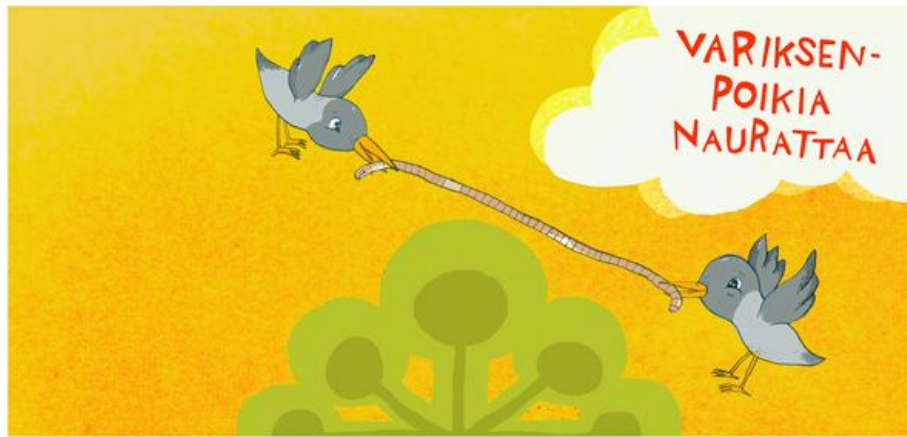
9 Liitteet

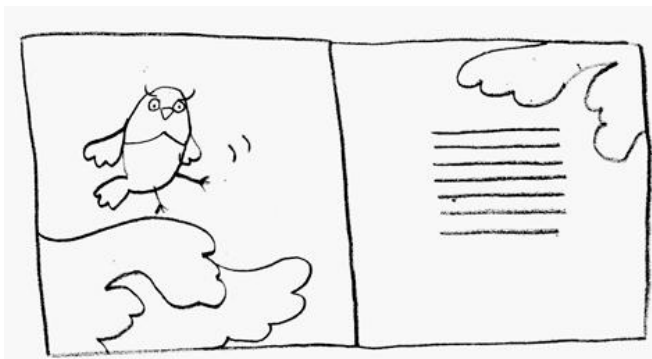
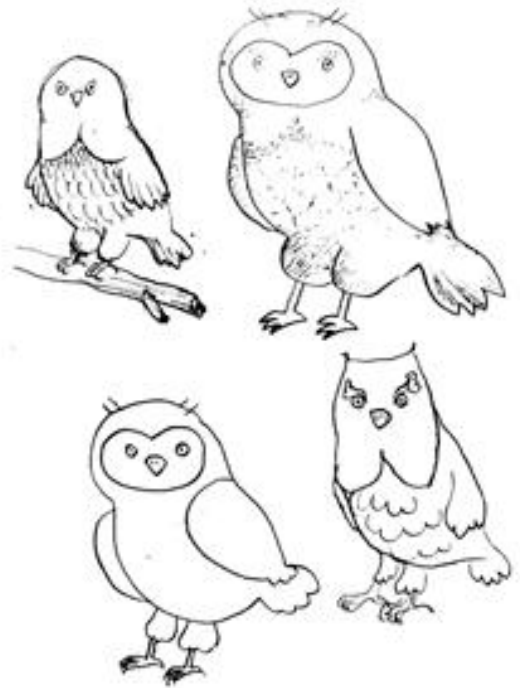
Liite 1. Luonnoksia

Liite 2. Kuvakerronta vaihtelee sarjakuvallisesta kerronnasta kokoaukeaman kuviin.

Liite 3. Erilaisia kansikokeiluja

Liite 4. Luonnoksia huuhkajasta

Liite 5. Valmis kuva ja aukeamasommittelu